

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕКОНСТРУКЦІІ ЗООПАРКУ (НА ПРИКЛАДІ М. ХАРКОВА)

Роль зоопарків як місць спілкування людини з тваринами в екологічній освіті населення надзвичайно важлива, оскільки з усього світу живої природи найбільш емоційно, яскраво і небайдуже людина сприймає саме тварин. Тому зоопарки виконують важливу інформаційну функцію. Вони мають чудову можливість для того, щоб продемонструвати глобальні аспекти проблеми збереження природи. Лише зоопарки мають можливість діяти у всіх сферах природоохоронної роботи, починаючи з таких її напрямків, як розмноження тварин зникаючих видів, наукові дослідження, суспільне утворення, навчання і лобювання питань, пов'язаних зі збереженням видів, і закінчуючи наданням допомоги діяльності, спрямованої на охорону тварин і їх місця проживання. Особливо важливе значення мають зоопарки для найкрупніших міст. У великих індустріальних центрах спілкування з живою природою городян має велику цінність, бо сприяє спрямуванню їх зусиль на збереження стійкої рівноваги між природним і антропогенним середовищем.

Зоопарки унікальні: вони приваблюють величезну кількість відвідувачів і можуть бажаним чином впливати на їхнє ставлення, сприйняття, світогляд або поведінку. Зоопарк з вельми специфічним середовищем, де повинні бути створені відповідні умови для життя тварин. Тому актуальним завданнями реконструкції зоопарків є для створення екологічно безпечного середовища шляхом його шумозахисту, озеленення та обводнення. Впровадження до зоопарку екологічно чистих технологій значно поліпшить екологічні аспекти його діяльності і дасть можливість зменшити витрати на обслуговування його об'єктів, ведення садово-паркового господарства, використання енергоносіїв і споживання водних ресурсів.

У Харківському зоопарку зберігаються і вивчаються представники дикої фауни всіх континентів Землі. Крім того, Харківський зоопарк є культурно-просвітницьким закладом. У ньому проводяться екскурсії для дітей та дорослих, лекції, даються консультації з питань охорони тваринного світу та природи взагалі. Проводяться лекції та покази тварин у дитячих садах.

За останні кілька десятиліть Харківський зоопарк не піддавався комплексній реконструкції та реновації. В даний час у всьому світі, в тому числі в Європі, змінилися тенденції і принципи підходу до утримання тварин. Сучасний зоопарк повинен відповідати всім цивілізованим вимогам утримання тварин. Для цього дуже важливо при проектуванні

нових експозицій тварин в дизайні вольєрів створити ілюзію безпосереднього близького контакту людини з тваринами, з огляду на при цьому, все правила безпеки (рис. 1).

Рисунок 1 – Зоопарк м. Харкова. Схема планування

Сучасний зоопарк – це поліфункціональна установа музейного типу, в яких розважальна та рекреаційна діяльність мають велике значення. Ландшафтно-рекреаційна організація зоопарку надає відвідувачам можливість відпочинку і громадського харчування, так як саме зоопарк з його природними ландшафтами і живими істотами дозволяє людині відпочити від психологічних стресів і техногенних перевантажень міст.

В ході реконструкції, вирішуючи екологічні питання, важливо впроваджувати новітні технології для забезпечення необхідних умов утримання тварин. З іншого боку, екологічний принцип формування середовища зоопарку вимагає створення комфортних умов і для його відвідувачів. Науковими і освітніми відділами зоопарків обов'язково повинна вестися робота зі школярами, повинні проводитися тематичні лекції та екскурсії, фестивалі та конференції. Все це допомагає в справі освіти і охорони природи, а також дозволяє підняти екологічну культуру людей.

Рішенню всіх цих завдань сприяє науково обгрунтована функціонально-планувальна і ландшафтна організація території зоопарку, що відповідає міжнародним стандартам.